

Stanovisko MF ke SberBank

Ministerstvo financí zveřejňuje stanovisko k účetnímu a rozpočtovému zachycení některých skutečností souvisejících s problematikou SberBank CZ, a.s. v případě některých vybraných účetních jednotek.

V únoru 2022 došlo ke zhoršení likviditní situace banky SberBank v souvislosti s významným odlivem vkladů vlivem eskalace rusko-ukrajinského konfliktu. V návaznosti na tuto skutečnost ČNB vydala dne 28. 2. 2022 předběžné opatření, kterým bance zamezila nakládání s aktivy a pasivy, včetně poskytování nových úvěrů a přijímání vkladů a zahájila kroky směřující k odejmutí povolení společnosti Sberbank CZ, a.s. působit jako banka.

Dne 30. 4. 2022 následně došlo k nabytí právní moci rozhodnutí o odejmutí bankovní licence. Na základě této skutečnosti podala ČNB soudu návrh na jmenování likvidátora. Dne 2. 5. 2022 poté společnost SberBank CZ, a.s. vstoupila na základě rozhodnutí Městského soudu v Praze o zrušení společnosti a jmenování likvidátora do likvidace.

V souvislosti s uvedeným případem je zejména nutné určit okamžik uskutečnění účetního případu (dále jen „OUÚP“) v souladu s ustanovením bodu 6.2. ČÚS č. 701 – Účty a zásady účtování na účtech, ke kterému dojde k odúčtování prostředků vykázaných na položkách krátkodobého finančního majetku v rozvaze vybrané účetní jednotky a souvztažnému vzniku pohledávky. K tomuto okamžiku také dojde k případnému rozpočtovému dopadu.

V tomto ohledu se domníváme, že tímto OUÚP v případě vzniku pohledávky by měl být datum nabytí právní moci rozhodnutí o odejmutí bankovní licence, tedy 30. 4. 2022. Pokud však je dle názoru a konkrétní vybrané účetní jednotce dostupných informací v daném okamžiku tímto OUÚP je až datum vstupu SberBank CZ, a.s. do likvidace, tedy 2. 5. 2022, nezpůsobí dle našeho názoru tento pozdější OUÚP žádné zkreslení věrného zobrazení finanční situace takové vybrané účetní jednotky ani k příslušnému rozvahovému dni, ani k příslušnému okamžiku, ke kterému je jí sestavena mezitímní účetní závěrka. Rozhodnutí vybrané účetní jednotky o OUÚP pro tento účetní případ doporučujeme popsat v příslušné textové části Přílohy v účetní závěrce vybrané účetní jednotky.

V případě územních samosprávných celků, případně dobrovolných svazků obcí, se pro potřeby zatřídění příjmů a výdajů podle vyhlášky č. 412/2021 Sb., o rozpočtové skladbě jedná u bankovních účtů podléhajících rozpočtové skladbě (základní běžný účet ÚSC a běžné účty fondů ÚSC) o „výdaj“, který bude zatříděn na položku 5909 - Ostatní neinvestiční výdaje jinde nezařazené a paragraf 6409 - Ostatní činnosti jinde nezařazené, a to v souladu s vyhláškou o rozpočtové skladbě a Pokynem k postupu podle vyhlášky ministerstva financí č. 412/2021 Sb., o rozpočtové skladbě. Pokud se jedná o termínované vklady, tak v tomto případě nebude využita výše uvedená položka a paragraf. V případě termínovaných vkladů je nezbytné provést úpravu v rozpočtu pouze v případě zapojení položek aktivní operace řízení likvidity – příjmy v rámci schváleného rozpočtu nebo rozpočtu po změnách.

V souladu s ustanoveními § 16 rozpočtových pravidel územních rozpočtů se změny rozpočtu provádí rozpočtovým opatřením, které se provádí před provedením rozpočtově nezajištěného výdaje. V uvedeném případě se jedná o mimořádnou situaci, tudíž mohou být provedena zejména následující rozpočtová opatření a jejich kombinace, a to v návaznosti na výchozí situaci územního samosprávného celku, případně dobrovolného svazku obcí:

- přesun rozpočtových prostředků, při němž se jednotlivé výdaje navzájem ovlivňují, aniž by se změnil jejich celkový objem nebo schválený rozdíl celkových příjmů a výdajů,
- použití nových, rozpočtem nepředvídaných příjmů k úhradě nových, rozpočtem nezajištěných výdajů, a to v případě, že je předpokládán účetní jednotkou v letošním roce příjem z likvidace nebo insolvenčního řízení, třeba i v poměrné výši, kdy se však změní saldo hospodaření a financování,

- zapojení úspor minulých let, a to pouze navýšením výdajů a zapojením financování (tento postup nepatří mezi standardní rozpočtové opatření, ale je realizováno z důvodu mimořádné situace).

Při provádění rozpočtových opatření je nezbytné zohlednit zůstatek na bankovních účtech vedených u Sberbank ve stavu k 1. 1. 2022 prostřednictvím položky 8115 - Změny stavu krátkodobých prostředků na bankovních účtech kromě změn stavů účtů státních finančních aktiv, které tvoří kapitolu Operace státních finančních aktiv.

Podle ustanovení § 16 odst. 4 rozpočtových pravidel územních rozpočtů lze rozpočtové opatření provést až po provedení rozpočtově nezajištěného výdaje pouze při živelní pohromě nebo havárii ohrožující životy a majetek, při plnění peněžní povinnosti uložené pravomocným rozhodnutím, při obdržení dotace před koncem kalendářního roku nebo pokud se jedná o peněžní prostředky podle § 28 odst. 15 předmětného zákona. Z uvedeného je patrné, že se jedná o mimořádné předem neplánované události, kterým svojí povahou odpovídá i situace týkající se odejmutí bankovní licence. Tudíž podle našeho názoru lze v případě výše uvedeného postupu provést rozpočtové opatření až následně po provedení příslušného výdaje.

V případě účtování o pohledávce doporučujeme předmětnou skutečnost vykázat prostřednictvím položky rozvahy „B.II.33. Ostatní krátkodobé pohledávky“ (SÚ 377) v souladu s vyhláškou č. 410/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů. K této položce je následně možné tvořit opravnou položku v souladu s ustanovením § 65 vyhlásky č. 410/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů a ČÚS č. 706 – Opravné položky a vyřazení pohledávek. Prostřednictvím této položky doporučujeme rovněž vykázat případné výnosy z úroků, které by byly připsány po přeúčtování prostředků z krátkodobého finančního majetku na tuto položku; tyto úroky jsou v daném případě výnosem vykázaným prostřednictvím položky výkazu zisku a ztráty „B.II.2. Úroky“ (SÚ 662).

Případný příjem získaný v průběhu likvidace nebo insolvenčního řízení doporučujeme z rozpočtového hlediska zařadit na položku 2329 - Ostatní nedaňové příjmy jinde nezařazené a paragraf 6409 - Ostatní činnosti jinde nezařazené.